

Blad

Uitgave van KNNV afdeling Alkmaar – Den Helder
en IVN Noord-Kennemerland

Juni 2024
77

Hersenkronkels
Vroeg uit de veren voor vogels

Inhoud Blad

Van de hoofdredacteur	3
Een mooie uitdaging voor jou?	4
Schaapscheerderkoude	4
Gemeen (28)	5
Het vierde Tiny Forest in Alkmaar	6
Bioblitz De Kromme Sloot	8
Ontmoeting met planten in de Schoorlse Duinen	12
Alledaagse vlinders	14
KNNV column Vroeg uit de veren voor de vogels	15
Verandert het klimaat ...	16
Herkennen (4)	17
Ontdek Winterkenmerken bij bomen	18
Hersenkronkels	20
LEZEX	22
Gegevens KNNV – en IVN werkgroepen	23
Achterblad	24

Foto voorblad: harkwesp
Foto: Wim de Groot

Blad is een gezamenlijke uitgave van KNNV afd. Alkmaar – Den Helder en IVN Noord-Kennemerland. ISSN 2210/416X

Redactie:
Ger Augustus hoofdredacteur 06 40940692
Wim de Groot
Keat Kho (vormgeving, keatkho@gmail.com)

Uiterste inzenddatum voor Blad nr 78: 15 juli 2024.
Te late inzendingen worden mogelijk niet geplaatst!
Tekst aanleveren als **Word document**. PDF bestanden worden niet geplaatst. **Maximale lengte circa 1000 woorden**. Langere verhalen alleen na overleg met de redactie.
Foto's **altijd apart** als jpg bestand opsturen (lieft meer dan 1.0 Mb). Geef ze een **naam** die als ondertitel gebruikt kan worden. Tenzij anders vermeld, zijn de foto's van de auteur.

Alles naar: redactiebladivnknnv@gmail.com
De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten, te redigeren (bij ingrijpende veranderingen in overleg met de auteur) of te weigeren.

'VAN DE HOOFDREDACTEUR...'

Het is de avond na bevrijdingsdag dat 3 mannen elkaar ontmoeten om over Blad te spreken. Mannenavond dus. Manhaftig onderzoeken we artikelen en foto's om Blad 77 samen te stellen. De ogen glijden over de laptops, opmerkingen gaan rond. De avond vordert en Blad 77 krijgt steeds meer vorm. Keat heeft al wat werk verzet door een concept te presenteren. De foto op de voorkant oogt prima. De hoofdredacteur moet nog zijn zegje doen om op pagina 3 terecht te komen.

Daar ben ik nu mee bezig. Ongevraagd kwamen er weer aardige artikelen binnen. Die krijgen een plekje in Blad. Er is ruimte voor foto's en de foto's kunnen ditmaal ook groter, zodat Blad weer de vertrouwde uitstraling heeft in uw handen. In het vorige Blad was de vraag of u afziet van het papieren blad. Daar maken nu 3 leden gebruik van. We zullen ervoor zorgen dat deze leden ook Blad online kunnen inzien op hetzelfde moment dat Blad door de brievenbussen glijdt.

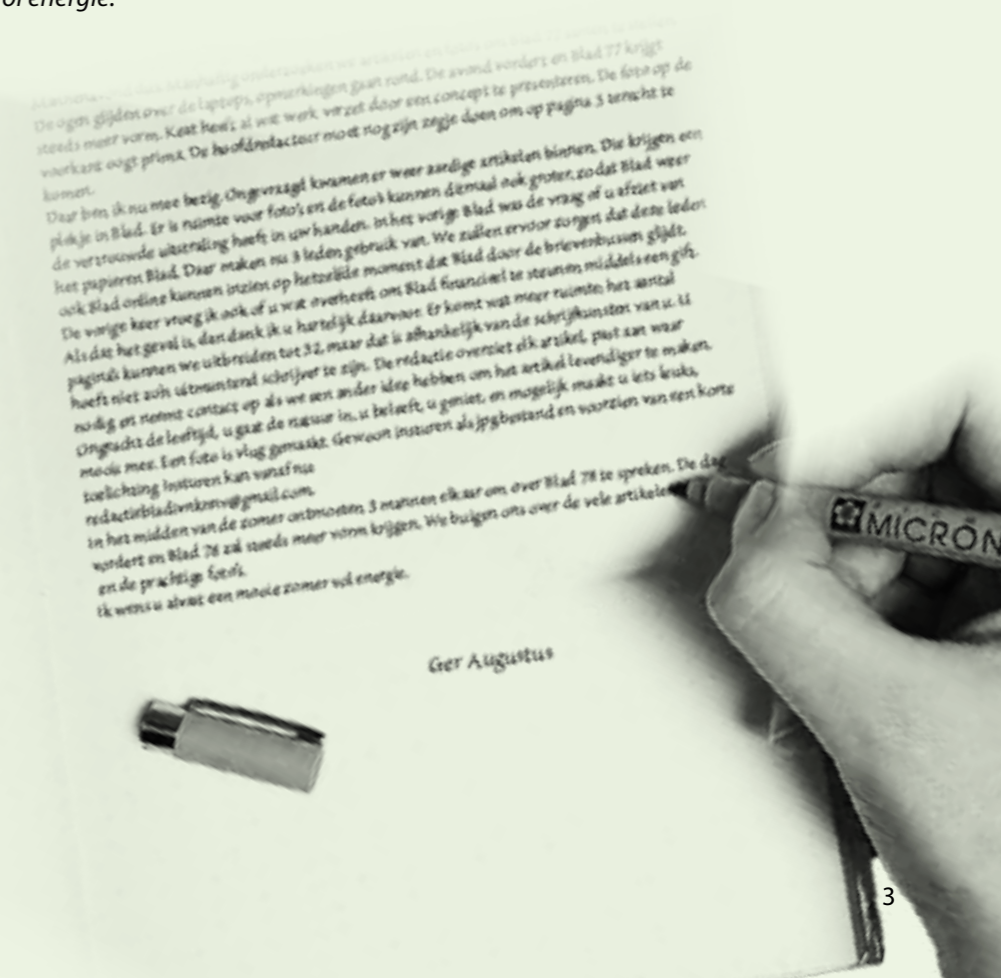
De vorige keer vroeg ik ook of u wat overheeft om Blad financieel te steunen middels een gift. Als dat het geval is, dan dank ik u hartelijk daarvoor. Er komt wat meer ruimte: het aantal pagina's kunnen we uitbreiden

tot 32, maar dat is afhankelijk van de schrijfkunsten van u. U hoeft niet zo'n uitmuntend schrijver te zijn. De redactie overziet elk artikel, past aan waar nodig, en neemt contact op als we een ander idee hebben om het artikel levendiger te maken.

Ongeacht de leeftijd, u gaat de natuur in, u beleeft, u geniet, en mogelijk maakt u iets leuks, moois mee. Een foto is vlug gemaakt. Gewoon insturen als jpg.bestand en voorzien van een korte toelichting. Insturen kan vanaf nu: redactiebladivnknnv@gmail.com.

In het midden van de zomer ontmoeten 3 mannen elkaar om over Blad 78 te spreken. De dag vordert en Blad 78 zal steeds meer vorm krijgen. We buigen ons over de vele artikelen en de prachtige foto's.

Ik wens u alvast een mooie zomer vol energie.

GEMEEN (28)

EEN MOOIE UITDAGING VOOR JOU?

Wil jij ook meedenken over de verbinding tussen mens en natuur in een tijd dat de natuur onder druk staat? Dat kan door bij te dragen aan de activiteiten van IVN. Wellicht voel je er zelfs voor om dat te doen via het bestuur van onze afdeling dat de afdelingsactiviteiten ondersteunt en ook nieuwe plannen maakt voor de toekomst.

Vanaf april zijn twee bestuursfuncties vacant. We zoeken een opvolger voor Walter Swagemakers als *secretaris* en voor Allet Geertman als *algemeen bestuurslid*.

Voor meer informatie over de inhoud van deze functies neem contact op met Henk Groenewegen (voorzitter@ivnnkl.nl)

Schaapscheerderkoude

Het is niet aan de smeerwortel, niet aan de merel, zelfs niet aan een idee. Stel, dat tijd slechts een ziekte was en de vrije natuur aan regels gebonden, hoe kan ik dan eensluidend zijn. De kastanje bloeit, maar verliest alras zijn bloesem, een voor een. Zie ze stilletjes vallen.

Ik staar veelvuldig uit het raam. Het kan zijn dat wat ik zie mogelijk waar zal zijn – als ik beter kijk. Of ik buiten elke vorm van protest mijzelf verroeren mag – o, opgelegde stilte, o, sluimerend lichaam. Ik observeer – mysterie heeft hier niets met diepte van doen –

In de tuin heerst leegte. Of er weldra de zon zal schijnen, leven meer inhoudt dan een fotoalbum van herkenning, een morgen vol van bijen en vlinders, een terloopse indruk. Niet langer met mijn handen in mijn zakken, maar het heden voorgoed achter mij te mogen laten –

Elbert Gonggrijp,
Egmond aan den Hoef,
dinsdag 30 mei 2023

Test je soortenkennis met het op naam brengen van de afgebeelde soorten. De namen hebben iets gemeen. Met het herkennen van twee soorten heb je een overeenkomst die kan helpen bij het op naam brengen van een mogelijk lastiger derde soort. De volledige oplossing bestaat uit de drie **soortnamen** én hun **gemeenschap**. Mijn foto's zijn in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal gemaakt. Deze aflevering schat ik als zachtvaardig in. Wil je uiterlijk 10 juli je oplossing mailen naar ruudcosters27@gmail.com?

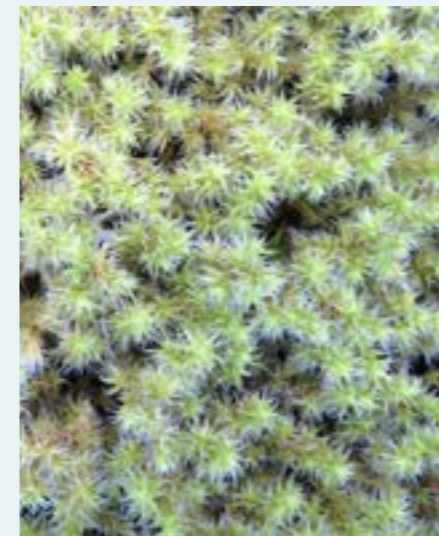

foto 1

foto 2

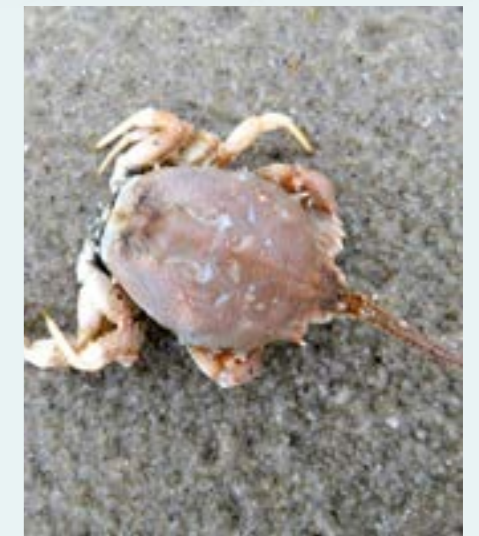

foto 3

Gemeen 27

Deze bleek voor een aantal vaste deelnemers een te lastige opgave. Peter de Zwart vond de overeenkomst tussen **ZW**arte **ZW**aan, **ST**evige **ST**randschelp en **SL**anke **SL**eutelbloem dankzij een goede ingeving: "Die namen van **z**waan, **s**chelp en **s**leutelbloem. Wat moet je ermee? Beetje out of the box denken. Even hardop de namen uitspreken: **mooie alliteratie!**". Deze vorm van medeklinkerrijm, ook wel beginrijm, stafrijm of letterrijm genoemd, werd

perfect door Truus Doekes omschreven met "De overeenkomst tussen de drie soortnamen is dat het bijvoeglijk naamwoord en het zelfstandig naamwoord bij alle drie allitereren". Dankzij de tip van Peter kwamen Hanneke Reitsma en Marja Apeldoorn toch tot de goede oplossing. Zonder hulp lukte dat elf anderen: Peter de Zwart, Freek Kalsbeek, Peter de Greeuw, Marian van der Laan, Mart van Zweeden, Tineke Broersen, Johan Eilering, Michel

Ruhland, Jan Verkaik, Rina Klous & Jacos Jes en Truus Doekes.

HET VIERDE TINY FOREST IN ALKMAAR

Henk Groenewegen

Veertien maart jongstleden was het dan eindelijk zo ver: het vierde Tiny Forest® in Alkmaar werd door leerlingen van De Vroonermeerschool en De Lispeltuut geplant op het zuidelijke recreatie-eiland in de wijk Vroonermeer-Noord. Eigenlijk had dit het eerste Alkmaarse 'kleine bosje' moeten zijn. De directeur van De Vroonermeerschool meldde zich vijf jaar geleden al bij IVN-landelijk en de gemeente voor de aanleg van een Tiny Forest waar leerlingen buitenles over de natuur kunnen krijgen. Eerst door vertraging in de bouw van de school en vorig jaar vanwege de extreem natte omstandigheden in voor- en najaar kon het plan pas dit jaar worden verwezenlijkt. De kinderen van groep 6 van beide scholen plantten in totaal 600 bomen op een oppervlak zo groot als een tennisbaan. Buiten het eigenlijke Tiny Forest werden door de gemeente Alkmaar/Stadswerk in samenwerking met de kinderen ook nog een aantal mooie fruitbomen geplant. Alle kinderen mochten een boompje uitkiezen die ze een naam konden geven en een houten label aan die boom hangen met hun eigen naam en de naam van de boom. Bomen kregen namen als 'Toffe peer', 'Wensenboom', 'Snoepje' of 'The best apple tree of the world'.

Het concept Tiny Forest is gebaseerd op de oorspronkelijke ideeën van de Japanse bomenexpert Akira Miyawaki om inheemse bossen te herstellen. De Indiase ingenieur Shubhendu Sharma ging het concept toepassen in stedelijke omgevingen waar natuurlijk minder ruimte is en kleinere bosjes ontwikkeld moesten worden. Nederland was het eerste Europese land waar Tiny Forests voet aan de grond kregen, aangejaagd door Daan Bleichrodt van IVN. Het principe van deze bosjes ter grootte van ongeveer 200 m² is dat er op iedere vierkante meter drie inheemse bomen worden geplant. Inmiddels zijn er ruim 250 Tiny Forests in Nederland aangelegd, waarvan dus vier in Alkmaar. Ze hebben een belangrijke educatieve functie

omdat (basis)scholen deze bosjes adopteren, ze onderhouden en er natuurlessen geven. De beplanting is zo gekozen dat de biodiversiteit erdoor wordt bevorderd. Er is zeker discussie geweest over het natuur-nut van dergelijke kleine bosjes, maar op basis van onderzoek vanuit Wageningen University Research blijkt dat er meer dan 900 soorten in Tiny Forests voorkomen en dat de biodiversiteit er boven verwachting van profiteert. Verder is de nabijheid van een stukje natuur voor kinderen van groot belang, ook al is het klein.

Op die frisse zonnige ochtend van 14 maart was ik aanwezig bij de plantdag van het Tiny Forest® van De Vroonermeerschool en De Lispeltuut. Louwra Postma vanuit IVN-landelijk verantwoordelijk voor het project, had al voorbereidende lessen gegeven op beide scholen. Nu instrueerde ze de kinderen hoe ze de boompjes moesten planten: met de wortels in de grond en op anderhalve voet (letterlijk) van elkaar! Daarna werden in twee uur tijd 600 bomen geplant door heel enthousiaste, vrolijke en belangstellende leerlingen van groepen 6 van beide scholen. Overall hangen nu bordjes met daarop de namen van kinderen en bomen in de wind te schommelen. Het 'meubilair' van het buitenlokaal wordt gevormd door boomstammen waarop de kinderen kunnen zitten tijdens de lessen.

Het was een feestelijke gebeurtenis waarbij de wethouder en medewerkers van de gemeente, docenten van de scholen en enkele ouders aanwezig waren.

Met een opgewekt gevoel fietste ik na afloop richting huis door de nieuwe wijk Vroonermeer-Noord. Mijn positieve bui sloeg enigszins om: de tuinen van de ouders van de kinderen die net dat kleine bosje hadden geplant waren in meerderheid bedekt met tegels en/of een saaie groene grasmat. Op een enkele tuin na geen interessante planten

of struiken. Het was natuurlijk nog vroeg in het voorjaar, maar als er nog planten moesten opkomen, dan was er in ieder geval weinig ruimte voor gereserveerd. Moeten we niet (ook) bij de ouders beginnen als het gaat om aandacht voor de natuur en biodiversiteit in de buurt? Of bij de opleidingen tot hovenier, want de meeste tuinen (of wat daarvoor moet doorgaan) zijn aangelegd door hoveniersbedrijven. Soms zie ik in dergelijke bestrate, doodse tuinen een trots bordje staan: 'Ontworpen en aangelegd door [naam hovenier]'. Volgens mij zouden deze professionals goed advies moeten kunnen geven over de aanleg van een natuurvriendelijker tuin met inheemse planten die helemaal niet zoveel onderhoud vergt. Want voor dat laatste zijn de bewoners waarschijnlijk huiverig. En dat zo'n tuin er dan een beetje rommeliger uitziet vinden de hommels, vlinders, vogels en egeltjes vast niet erg. Het zou de aanleg van Tiny Forests niet overbodig maken. Maar laten deze kleine bosjes de bewoners inspireren om ook in hun eigen tuin meer variatie aan te brengen.

BIOBLITZ

DE KROMME SLOOT

Pieter Korstanje

Het begint zo langzamerhand een goede gewoonte te worden dat we als KNNV-afdeling een gebied 'adopter' en daarvan de biodiversiteit in beeld brengen. In het jaar 2023 stond het volkstuincomplex van Amateursvereiniging De Kromme Sloot centraal. Gedurende een heel jaar zijn hier excursies georganiseerd en zijn er door individuele natuurliefhebbers waarnemingen doorgegeven. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een soortenlijst van zo'n 600 soorten!

De hoge soortenrijkdom wordt voor een deel veroorzaakt door de grote diversiteit aan biotoopjes op het complex. Vooral de zgn. heemtuin is een plek waar veel is gevonden. Het bloemrijke grasland, met grote poel, omzoomd door struweel blijkt voor veel soorten een uitstekend leefgebied te zijn. Maar ook op de tuinen zelf is vaak een diversiteit aan grondgebruik en beplanting aanwezig, waardoor veel soorten zich er thuis voelen.

Planten

Er zijn maar liefst honderdachtien verschillende plantensoorten waargenomen! De planten vormen hiermee de meest soortenrijke groep. In en

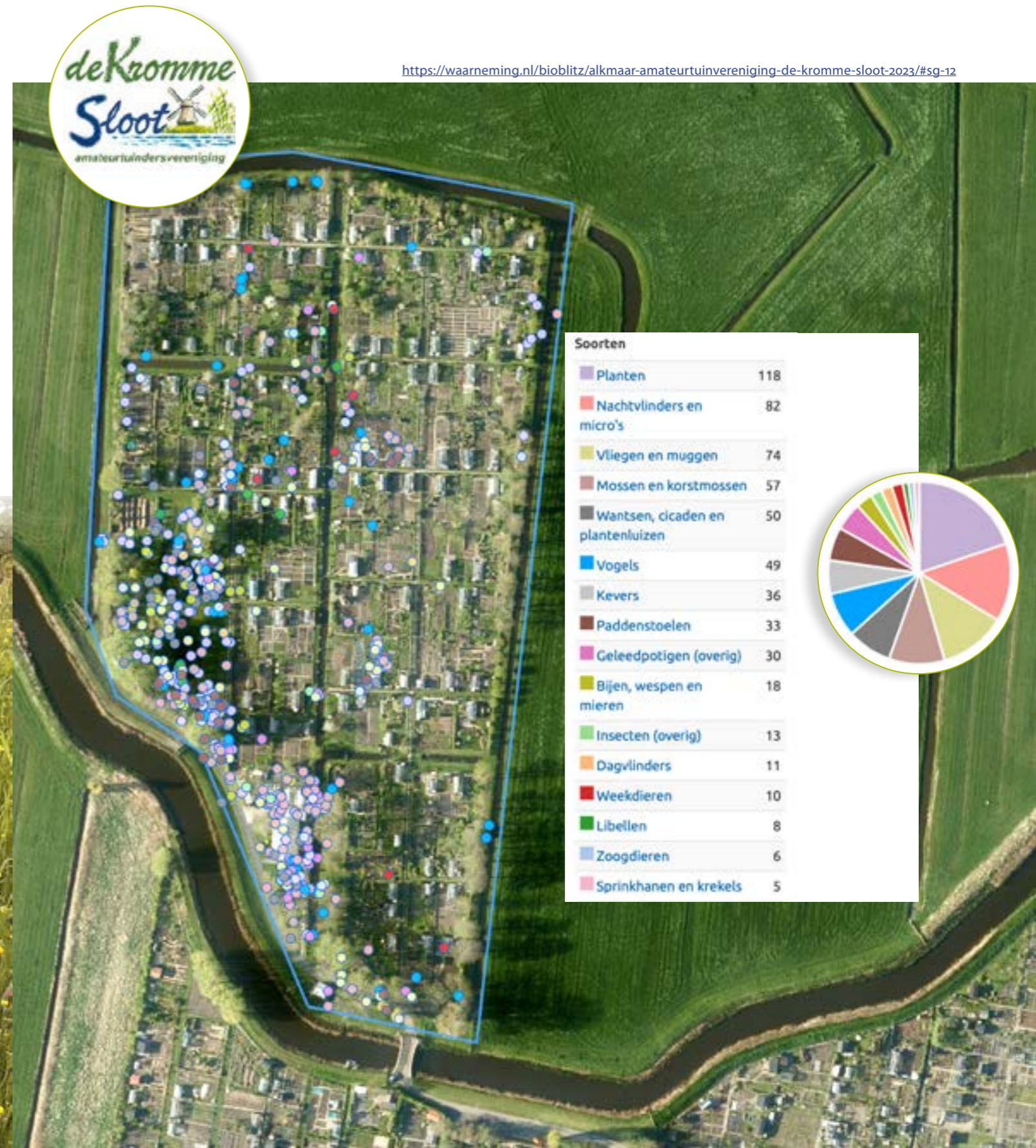
rondom de poel komen de meest bijzondere soorten voor. Hier staat onder andere borstelbies, lidsteng en waterpunge. In het bloemrijke grasland komt verder de Brede orchis voor. Op de tuintjes zijn soorten als korrelganzevoet, stippelganzevoet, Kleine varkenskers en akkervergeetmijnietje te vinden.

Paddenstoelen

Er is niet intensief naar paddenstoelen gezocht. Wel zijn er tijdens de mossen- en korstmossenexcursie aardig wat waarnemingen gedaan. In totaal zijn er drieëndertig paddenstoelsoorten gevonden. Hieronder flink wat roesten. Dit zijn schimmels die

heemtuin

meestal op de bladeren of stengels van planten voorkomen en vaak soortgebonden zijn. Zo zijn bijvoorbeeld hertshoornroest, berk- en elstroest, winderoest en Eencellige valeriaanroest gevonden. De meest zeldzame soort betrof de Afgeronde jeneverbesroest, die op het blad van de mispel is aangetroffen. Van de groep van de paddenstoelen is verder de aanwezigheid van het korrelknikmosschijfje het vermelden waard. Mosschijfjes hebben een mosplantje nodig als gastheer. Het zijn hele kleine, oranje schijfvormige paddenstoeltjes waar weinig naar wordt gekeken. Het korrelknikmosschijfje staat nog als zeldzaam te boek, al worden er de laatste jaren steeds meer ontdekt.

Dag- en nachtvlinders

Op 31 augustus is een nachtvlinder-nacht georganiseerd. Op meerdere witte doeken werd met lampen vlinders gelokt. Met leuk succes! Het leverde tientallen soorten op. In totaal zijn er meer dan tachtig nachtvlinders waargenomen het afgelopen jaar op het complex van de Kromme Sloot. Het aantal dagvlinders staat op elf. Onder de nachtvlinders kwamen onder andere koperuil, Donkerbrandnetelkapje, essengouduil en goudvenstertje op de felle lampen af. We vonden ook de Gewone coronamot en het pinguintje en Zwart weeskind. Verder zijn rupsen van de kuifvlinder gevonden en bleek de buxusmot ook hier paraat. Interessant zijn verder enkele soorten waarvan de rups leeft als mineerder. Ze vreten tussen de boven- en onderzijde van het blad een gang uit, ook wel een mijn genoemd, zoals de wilgenslakkenpoormot. Een klein, prachtig nachtvlindertje is tenslotte de pinksterbloemlangsprietmot.

koperuil

Mossen en korstmossen

Tijdens de mossen- en korstmossenexcursie op 17 november hebben we opnieuw een rondgang over het complex gemaakt, waarbij we aardig wat soorten tegenkwamen. Op de grond vonden we onder andere soorten als geel- en grofkorrelknikmos, Spits smaragdsteeltje en Gewoon kleimos. Van de plakkaatmossen was parapluutjesmos aanwezig, samen met Halve maantjesmos en Gekroesd plakkaatmos. Op schors van bomen vonden we Gewone en Grijs haar-muts en boomsnavelmos. Op wat straattegels vonden we als verrassing Gesteelde haarmuts.

Naast zo'n dertig mossorten vonden we ook meer dan twintig verschillende soorten korstmos. Gewoon en Gestippeld schildmos waren aanwezig. Evenals kopjesbekermos en Smal schaduwmos. Op enkele stammen vonden we rivierschriftmos en Wit schriftmos. Tenslotte is de Witte runenkorst vermeldenswaardig. Deze is onder de microscoop op naam gebracht.

Insecten

De insectenrijkdom was groot. Er zijn een paar honderd verschillende soorten vliegen, muggen, wespen, kevers, libellen en sprinkhanen gevonden. Een paar interessante soorten: Een fraai vliegje is het Gewoon goudlokje, dat zich mooi liet bekijken. De meeste vliegen en muggen hebben aan elke voet twee kussentjes om te hechten aan de omgeving. Er zijn ook soorten met drie voetkussentjes. Het Gewoon goudlokje behoort tot de snipvliegen, een vliegenfamilie waarvan alle soorten drie voetkussentjes hebben. Naast het goudlokje hebben we van deze familie ook het geelpootgoudlokje en de Gele snipvlieg gevonden.

De Gewone distelboktor is een bijzondere verschijning. Met zijn lange voelspriet is het onmiskenbaar een boktor. De soort is niet zeldzaam, maar toch altijd weer een bijzondere vondst. Ook de Blauwe muntgoudhaan mag er zijn. Deze soort heeft

Gewoon goudlokje

Gewone distelboktor

Geblokt glasvleugelwants

elzenwratmijt

sinds eind vorige eeuw het hele land veroverd. De munt op de volkstuinten is voor hem onweerstaanbaar.

Er werden verschillende gaasvliegen gevonden. Zoals het Bont gaasvliegje, de Gewone sponsgaasvlieg en de vieradergaasvlieg. Prachtige dieren. Alle drie kwamen ze tevoorschijn tijdens de nachtvlinder-nacht.

Geleedpotigen

Bij geleedpotigen moet gedacht worden aan spinnen, hooiwagens, pissebedden en mijten. Een zeer fraaie spin is de wesp-spin. Deze soort is nog niet zo lang in onze contreien aanwezig en vormt niet alleen een opvallende verschijning, maar maakt ook een kenmerkend web. Verder komt de broeikas-spin voor op het terrein, evenals de brugspin en de hangmat-spin.

Zoogdieren

De Bruine rat is aangetroffen, evenals de mol en de haas. Verder lieten hermelijn en wezel zich zien. Er is één vleermuissoort doorgegeven: de Gewone dwergvleermuis.

Weekdieren

Er is een tiental slakkensoorten gevonden. In het water komt de posthoornslak en de Puntige blaashoorn voor. Op het land vonden we onder andere de tijgerslak, de Gekielde loofslak en de Gewone barnsteenslak.

Conclusie

Een volkstuincomplex blijkt een oase voor de biodiversiteit. Dieren vinden er voedsel, leef- en overwinteringsmogelijkheden. Vooral wanneer, zoals op de Kromme Sloot, een deel als heemtuin is ingericht, waar ook een variatie aan planten een groeiplaats vindt. Bij intensiever onderzoek zal het aantal soorten waarschijnlijk nog hoger zijn uitgevallen. Met name het aantal paddenstoelen en insecten zal veel hoger zijn. Toch was het leuk om op deze manier een indruk te krijgen van wat er aan planten en dieren leeft op een volkstuincomplex.

pendelzweefvlieg

weideschorpioenvlieg

ONTMOETING MET PLANTEN IN DE SCHOORLSE DUINEN

Ger Augustus

Ik ben een wandelaar en houd van stevig stappen. Dat maakt dat ik moeite heb met het minutieus onderzoeken van de flora om me heen. Ik moet het hebben van plotseling in het oog schieten-de planten, zoals op een zondag eind april in de Schoorlse Duinen.

Ik kwam oog in oog te staan met Knopig helmkruid naast het pad. De herkenning wordt veroorzaakt door mijn plantenkennis in de Hortus van Alkmaar. In de bloeitijd is er tijdens rondleidingen altijd weer aandacht voor de bloem van Knopig helmkruid. Zeker als insecten massaal op de bloem afkomen, waar het in ons ogen een nietig bloemetje is. De Latijnse naam is *Scrophularia nodosa*. *Nodosa* betekent knopig. Dit slaat op de wortelknol. De steel is vierkant en heeft een rode kleur. De bladeren staan

Knopig helmkruid is eetbaar. In 1628 werd het stadje La Rochelle omsingeld door de troepen van Kardinaal Richelieu. In het stadje wist men te overleven omdat er veel Knopig helmkruid binnen de stadsmuren groeide waarvan de wortels gegeten werden. In Frankrijk wordt het plantje nog steeds 'herbe de la siege' genoemd, wat belegeringskruid betekent. Van oudsher is deze plant al gebruikt om het bloed te reinigen wat positieve gevolgen heeft op huidziekten.

groeit. En de Schoorlse Duinen zijn gevormd door kalkarm zand!

Maar ik ben wandelaar en loop over wandelpaden die gevormd worden door een laag platgetreden schelpen. En daar hebben we dus de kalk!

De Gewone salomonszegel, *Polygonatum multiflorum*, ken ik uit de Hortus. De uitgegroeide stengel buigt voorover. De bladeren draaien zich in een schuin omhoog gerichte stand. De bloemen hangen onder de bladeren. De foto's zijn in de Hortus genomen, dus ...

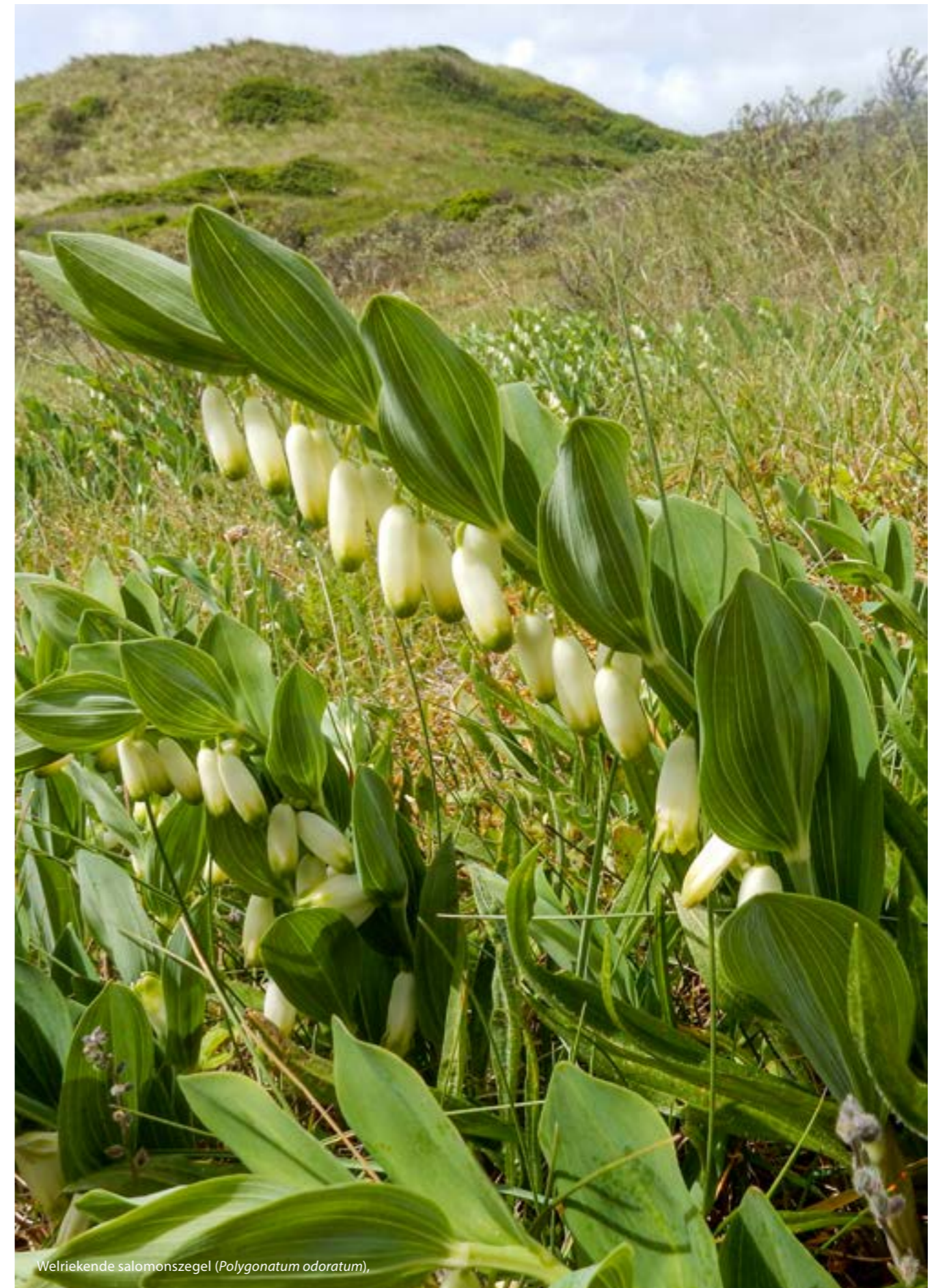
Knopig helmkruid is in mijn tuin terechtgekomen. Er is iets van de plant van de Hortus naar huis gefietst. De Gewone salomonszegel wens ik me ook als reisge-noot, maar dat zal wel utopie zijn

Ik bleef dus even stilstaan bij deze plant in de berm, ook omdat ik op korte afstand een andere plant herkende: salomonszegel. Salomonszegel groeit in het bosdeel van de Hortus en is ook een plant om de aandacht op te vestigen tijdens rondleidingen. Ik vraag dan de stengel met de bladeren op te tillen en de volgers in de rondleiding zijn blij verrast onder het groene blad witte hangende bloemen aan te treffen.

Terug naar de Schoorlse Duinen. Misschien moet ik zeggen Schoorlse Bos. De Groenveldslaan ligt dicht tegen de bebouwing aan dan tegen de duinen. Nu moet ik wel oog in oog staan met de duinsalomonszegel.

Thuisgekomen moet ik wat research plegen en kom uit bij Welriekende salomonszegel (*Polygonatum odoratum*) of duinsalomonszegel. In de Nederlandse Oecologische Flora deel 4 wordt geschreven dat de plant op kalkrijk zand

Welriekende salomonszegel (*Polygonatum odoratum*),

ALLEDAAGSE VLINDERS

– deel 10– **Argusvinder** (*Lasiommata megera*)

(10 wetenswaardigheden over een alledaagse soort, welke daardoor met andere ogen bekeken kan worden)

Verzameld door Ruud Costers (ruudcosters27@gmail.com)

1. De vlinder telt in totaal min of meer 28 ogen, dus veel minder dan de 100 ogen van de mythologische reus Argus.
2. De donkere feromonenstreep van het mannetje, waarmee vrouwtjes worden verleid, zorgt voor een duidelijke geslachtsdimorfie.
3. Dit honkvaste zandoogje laat de laatste decennia landelijk een achteruitgang van 98 procent zien. Deze neergang is in de duinen geringer.
4. Mijn persoonlijke fenologische datagrenzen in de Noordkop zijn 28 april (2007) en 20 oktober (2001). De laatste jaren vliegt er regelmatig een derde generatie.
5. De gemiddelde duur van de stadia is voor ei 8, rups 28, pop 16 en vlinder 20 dagen. De geschatte maximale productie is 193 eitjes.
6. De 23 tot 27 millimeter lange groene rups toont een duidelijke witte lijn over de zij en een donkerder groene ruglijn. De rups heeft half volgroeid overwinterd.
7. Er komen zwarte poppen met oranje stippen en groene poppen met gele stippen voor.
8. De vlinder heeft een bloemvoorkeur voor knoopkruid, rode klaver, akkerdistel en vertakte leeuwentand.
9. De soort kan tot een hoogte van 3000 meter boven zeeniveau vliegen.
10. Op de Hondsbosche Zeewering geven de stenen trappen, houten palen en kale stukjes grond een grote trefkans op een zonnende argusvlinder.

Rectificatie: in Blad 76 stond abusievelijk –deel 8- HOOIBEESTJE boven de 10 wetenswaardigheden van het ICARUSBLAUWTJE. En dat was deel 9.

argusvlinder (copulatie) 25 juli 2014 Koedijk-Nauertogt

argusvlinder 28 juli 2023 Callantsoog-Kooibosch

Foto's: Ruud Costers

KNNV column

VROEG UIT DE VEREN VOOR DE VOGELS

Johan Bos

Om vijf uur rinkelt de wekker. Gapend sta ik op, vanuit een merkwaardig soort automatisme om slaafs te luisteren naar het laatste wonder der altijd aandacht-trekkende techniek: de smartphone. Waarom ook alweer?, kraakt het in mijn nog slaperige brein. O ja, het telronde van de stadsvogelinventarisatie. Ik heb me er domweg in laten luizen...

Ik gluur door het raam. Het is droog. Gelukkig. De weer-app zegt 6 graden en wind. Goed inpakken dus. Wij zijn tropische, naakte apen, en nauwelijks bestand tegen een beetje kou. Eenmaal buiten twijfel ik of ik voldoende kleding heb aangetrokken.

Het is stil. Ik hoor wat merels fluiten. Ook de meeuwen zijn wakker. Langs de Hoevervaart roffelt een grote bonte specht. Het is erg luid en staat in schril contrast met het hoge, dunne gepiep van de boomkruiper.

Dan wordt het snel drukker met vogels: pimpelmees, koolmees, winterkoning, heggenmus, vink, tortel- en houtduif, putters... En natuurlijk de soepel stromende zang van de roodborst. Geen bijzondere soorten, volgens de kenners, maar wel voor mij. Ik vind elke vogel speciaal en het maakt me vrolijk dat ze overal in de stad 'wonen'. Het meest talrijk zijn de kauwen en eksters, volledig aangepast aan de stedelijke omgeving.

In de vaart dobberen wat meerkoeten en Wilde eenden, die direct komen inventariseren of ik brood bij me heb. Dat maakt het tellen makkelijk. Op een aalscholver en waterhoen na is het bedenkelijk rustig in het water. Maar om mij heen niet. Het rumoer van ontwakend Alkmaar is juist op zo'n moment als dit opvallend. Steeds meer auto's en vrachtwagens zoeken hun weg. Wat een herrie! Overdag valt het niet zo op, maar nu...!? De eerste vliegtuigen komen laag over en op de Ring van Alkmaar-West is het al helemaal onrustig. Vooral de zo (on)nodig met veel gebrul optrekkende en racende motoren scheuren de serene stilte definitief aan stukken, om helaas pas laat in de avond weer te bedaren.

Verderop in de wijk zitten vier holenduiven bij een dak met zonnepanelen. Wellicht hebben ze daar een ideale plaats gevonden om te broeden. Exoten zijn er ook, zoals halsbandparkiet en nijlgans. Die ganzen lijken zowel letterlijk als figuurlijk vanuit de hoogte meewarig op de mensheid neer te kijken. Alsof ze willen zeggen: wij zijn misschien lawaaiig en agressief, maar jullie mensen kunnen er ook wat van...

Dak-scholeksters zijn niet bijzonder in Alkmaar. In de jaren tachtig zag ik ze al. Ze kunnen dit omdat ze voedsel naar hun jongen brengen. Andere steltlopers doen dat niet.

Een uur voor zonsopgang uit de veren is niet makkelijk, maar het is goed dat die Sovon-tellingen – gecoördineerd door de Vogelwerkgroep – gehouden worden. Over een lange periode kunnen zo trends waargenomen worden. Het laatste nieuws van de tellers is dat sinds 2014 zeker drie nieuwe soorten in de stad zijn neergestreken: de buizerd (Alkmaarderhout), de lepelaar (idem) en de Cetti's zanger (Boekelermeer & Beverkoog). Als die laatste in een boom boven je hoofd 'ontploft' dan val je tijdens het tellen in ieder geval niet meer in slaap. Gaap...

VERANDERT HET KLIMAAT ...

Kunnen we de klimaatcrisis bestrijden door er een cursus over te geven of te volgen? Enkele jaren geleden werd door IVN-landelijk de cursus 'De Groene Verandering' ontwikkeld. In samenwerking met de bibliotheek Kennemerwaard, vestiging Alkmaar organiseerden we vanuit de afdeling IVN-NKL begin dit jaar deze cursus waaraan 23 mensen deelnamen. Tijdens zeven avondbijeenkomsten en drie excursies kwam aan de orde wat de oorzaken zijn van klimaatverandering, wat de mens daaraan heeft bijgedragen (en nog steeds bijdraagt) en welke gevolgen we daarvan ondervinden. Kennis hierover kan inderdaad leiden tot depressieve gevoelens, angst of juist extreme woede (terrafurie). Een nieuw terrein voor psychologen? Vanwege dat sombere beeld was er in het tweede deel van de cursus grote behoefte aan een positieve 'draai', een handelingsperspectief. Een discussie over systeemverandering biedt nog niet direct een dergelijk perspectief, maar het geeft wel ruimte om na te denken over een ander economisch systeem. Bijvoorbeeld de 'donut-economie' die uitgaat van de planetaire grenzen aan de ene en een sociaal minimum aan de andere kant. Met tussen deze binnen- en buitengrenzen (de substantie van de donut) een leefbare wereld voor iedereen met respect voor de bronnen die de aarde ons biedt.

De les Storytelling, ook onderdeel van de cursus, maakte duidelijk hoe belangrijk de toon en strekking van 'het verhaal' is. Voorts waren de excursies voorbeelden van hoe we wellicht zelf al een bijdrage kunnen leveren aan de transitie naar een klimaatvriendelijker samenleving. De excursie naar het Liberterra Tiny Houses project in Koedijk liet zien hoe je belangrijke stappen kunt maken naar klimaatneutraliteit door je woon- en leefwijze aan te passen.

Tijdens het bezoek aan de Herenboeren Duinstreek ging het vooral om een andere manier van voedsel produceren: natuurgedreven (biodiversiteit bevorderend), economisch gebaseerd en met een sociaal verbonden groep deelnemers. Het zijn beide creatieve projecten die hun weg nog moeten vinden in de ingewikkelde regelgeving op allerlei gebied. De excursie naar de huisvuilcentrale (HVC) in Alkmaar confronteerde ons met de enorme bergen afval, maar het bedrijf liet ook zien hoe er gestreefd wordt naar vermindering hiervan en recycling.

De cursus werd afgesloten met een open discussie over de positieve ontwikkelingen die de deelnemers zagen en de eigen goede plannen of voornemens om ieder op zijn eigen wijze een steentje bij te dragen aan het tegengaan van klimaatverandering.

Gaat zo'n cursus nu het verschil maken? Niet direct voor het klimaat, maar het vergroten van de achtergrondkennis over klimaat en klimaatverandering werd door de deelnemers gewaardeerd. Bovendien bleek dat ieder op zijn/haar eigen wijze al bewust bezig was met kleinere of grotere stappen om aan een betere wereld bij te dragen. Het klimaat zal hierdoor niet merkbaar veranderen, maar mogelijk wel het klimaat waarin we er met elkaar over kunnen praten. En dat helpt hopelijk wel!

HERKENNEN (4)

Peter Boer

Er zijn talloze schimmel-, plant- en diersoorten die sprekend op elkaar lijken. Vergissingen met de naamgeving liggen dan op de loer. In deze rubriek pikken we er steeds een paar van uit. Als je weet waar je op moet letten, is het simpel.

Deze keer de zwartkopmierenneeuw en de Gevlekte mierenleeuw.

Je kent ze wel die trechtervormige kuiltjes in het zand, de verblijfplaatsen van de larve van mierenleeuwen. In ons land heb je twee soorten. Beide komen bij ons in de duinen voor. De larven van die twee soorten zijn zonder loep niet uit elkaar te houden. En met de loep moet je de larf voorzichtig tussen duim en wijsvinger houden en een blik werpen op de dij van de achterste poot. Bij de zwartkopmierenneeuw zit er een rond vlekje, bij de gevlekte mierenleeuw ontbreekt die.

Zie je veel trechertjes bij elkaar (honderden is geen uitzondering), dan zijn het altijd gevlekte mierenleeuwlarven. Bovendien is de trechterconcentratie overdekt, beschut tegen regen. Van een grote concentratie zwartkopmierenneuwlarven is nooit sprake, meestal zijn er enkele bij elkaar, vaak zelfs maar één. En gewoonlijk bevinden die trechertjes zich in het open veld.

Volwassen mierenleeuwen zie je maar zelden. Ze vliegen namelijk alleen in het donker. Qua bouw houden ze het midden tussen een gaasvlieg en een libel. De gewone mierenleeuw heeft gevlekte vleugels, de zwartkopmierenneeuw vlakke vleugels.

De foto's van de larven en van de volwassen Gevlekte mierenleeuw zijn gemaakt door Dick Belgers. De foto van de volwassen zwartkopmierenneeuw is van Luc Knijnsberg, de overige twee van Peter Boer.

GEVLEKTE MIERENLEEUEW ZWARTKOPMIERENLEEUEW

Euroleon nostras, D. Belgers

Myrmeleon formicarius, D. Belgers

Gevlekte mierenleeuw

zwartkopmierenneeuw

Euroleon nostras, D. Belgers

zwartkopmierenneeuw - *Myrmeleon formicarius*

Ontdek Winterkenmerken bij bomen

OP ZOEK NAAR DE ONGELOVIGE EIK

Irene Mulder

Eens heb ik twee vrienden meegenomen naar een IVN-strandexcursie bij de klippen van Den Helder. En terwijl ik na 3 uur nog steeds bij ieder omdraaien van een kei verraste kreetjes slaakte, zaten zij al lang en breed op een terras te genieten van een Skuumkoppe. Mijn inschatting van mensen is niet zo goed.

Deze ochtend had ik niemand enthousiast kunnen maken voor de lezing over bomen herkennen aan hun winterkenmerken: 'hogere wiskunde' en 'supersaai' werd me toegeslingerd toen ik het huis verliet, dus toog ik die zaterdag maar helemaal alleen naar Parnassia. Daar werd ik gelukkig warm ontvangen door mijn natuurvrienden. Koffie en thee stonden op mij te wachten.

Dirk Slagter, bioloog, heeft al meerdere uitgaven over winterbomen op zijn naam. Het twintig-bladige stenciltje met zwartwit tekeningen uit het jaar nul, dat ik in bezit had, tot de 528 pagina's dikke nieuwe gids vol kleurenfoto's die nu net in de winkel ligt.

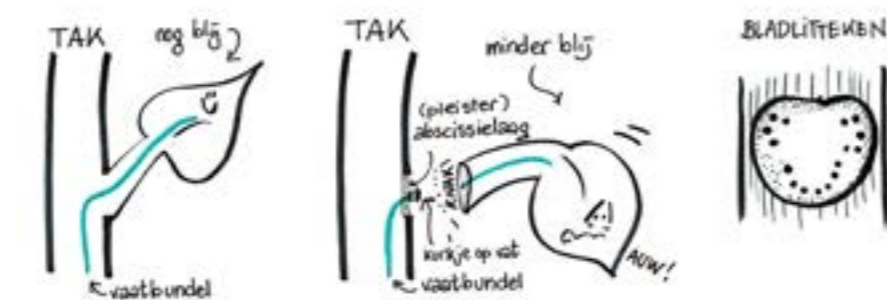
Gloedvol brak hij een lans voor de nieuwe wintersport; bomen herkennen in de winter, de sport van het beter kijken. 's Winters zitten die irritante bladeren tenminste niet in de weg en zie je bijvoorbeeld de manier van vertakken, strepen op bast en twijg, vergroeiingen, wormvormige aanhangsels en wat dies meer zij.

Inleidend sprak hij over de xylotheek, een bibliotheek van boomboeken.

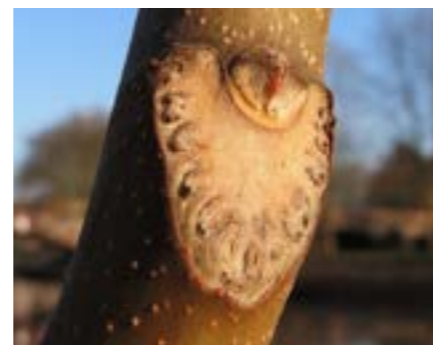
Dit zijn doosjes van hout met daarin specifieke onderdelen van de desbetreffende boom, zoals een vrucht, een blad, een knop of stuifmeel. Zeg maar een bomenpaspoort. Kasteel Groeneveld te Baarn herbergt bijvoorbeeld zo'n bibliotheek met bomenboeken.

De winter begint met bladval. Bomen nemen afscheid van hun bladeren om uitdroging in de winter tegen te gaan. Om een leeglopende wond te voorkomen op de plek waar het blad zat, maakt de boom als bescherming eerst een soort pleister, de abscissielaaag (onthoud die naam, daar kun je indruk mee maken). Op de plekken van het transportvat maakt de boom een kurk, waardoor er wonderlijke bladlittekens ontstaan (zie foto)! Foto bladlittekens en tekening

Hieronder een tekening, dat is veel duidelijker.

bladlittekens op 1-jarige hoofdtak van de walnoot met daarboven een zijknop

Hemelboom (wiki)

Dirk S vertelde hoe je voor determineren zijn boek moet gebruiken. Een plantenapp werkt wel sneller, maar daar leer je geen hout van! Als je het opzoekt blijft kennis meer hangen.

Verder mopperde hij nog wat over recensenten en over de alsmaar wisselende namen van bomen, de vuilboom heet dan weer sporkehout en dan weer niet. En toen was het tijd voor de praktijk. Naar buiten. Daar scheen het zonnetje fijntjes. Achter Parnassia stond de heemtuin door de regenval onder water, het bankje had alleen natte zitplaatsen ter beschikking. Het kan zijn dat er deze ochtend enkele IVN-ers verdronken zijn, maar dat mocht de pret niet drukken. Tussen de verder kale bomen wees Dirk smalend naar een jonge eik met bruine blaadjes, 'de ongelovige eik' Dat is een pubereik die nog niet gelooft dat zijn blaadjes in de lente weer terugko-

men, en ze daarom angstvallig vasthoudt. Sommige beuken zijn daar ook goed in. De vuilboom, of sporkehout, daar wilde hij vanaf zijn, wist hij feilloos te herkennen aan de witte stipjes op de steel en de penseelvormige knoppen. De kardinaalsmuts herkende hij al van ver, met zijn vierkante takken en groene kurklijsten. Toen Dirk tenslotte ook nog bewees dat de onderkant van de takken veel groener was dan de bovenkant, was ik om. Wat een bijzonderheden heeft de winteratuur voor ons in petto! Ik heb mijn nieuwe wintersport!

Op feesten en partijen praat ik nu alleen nog maar over xylotheek en abscessielagen, witte puntjes op de vuilboom (of sporkehout, whatever) en groene onderkanten van de kardinaalsmuts. En of die andere gasten het nu leuk vinden of niet, of me weer de rug keren, ik kan gelukkig nog altijd mijn ei kwijt bij mijn echte vrienden; die van het IVN!

januari 2024

HERSENKRONKELS

Ruud Costers

Als het organisme maar een naam heeft. Wat kan ik mij voorstellen bij een **hersenkronkelmorielje**? Nog nooit in levenden lijve ontmoet. Voor mij als leek op paddenstoelgebied is de trefkans klein. Alle locaties van de waarnemingen van morieljes worden immers als anti-pluk- en verorbermaatregel op de website waarneming.nl vervaagd, zodat ik niet mijn voordeel kan doen met de ingevoerde waarnemingen van derden. Mogelijk lukt het vinden nog eens aan de hand van lokale mycologen als Daan Wolfskeel, Freek Kalsbeek of Joop de Wit. De vier inheemse morieljesoorten genieten de status van vrij algemeen. De andere drie soorten ben ik wel eens tegengekomen. De **kegelmorielje** werd mij op 1 april 2019 gewezen door Daan Wolfskeel. Een vijftal bleek te bewonderen in het gras in een voortuin van de lepenlaan in Alkmaar-Centrum. Mijn tweede morielje, de Gewone morielje, trof ik vijf dagen later aan in een tuin aan de Kruissloot bij Sint Pancras. Tijdens een bezoek aan het Geestmerambacht op 9 april 2021 stond Paul de Jong gehurkt naar de grond te turen. Dit nieuwsgierig Aagje op draf eropaf om een **kapjesmorielje**

te bewonderen. Dat was het dan wel voor mij wat de morieljes betreft. Althans, dat dacht ik . . .

Duinmorielje 9 april 2024 Pettemerduinen

Op 9 april 2024 struin ik over de grijze duinen van de Pettemerduinen en valt mijn oog op een vrijstaande boven de mosgrond uitstekende morielje. Geen idee welke van de vier soorten. ObsIdentify wist het wel: een nummer vijf, zijnde een **duinmorielje** met 96 procent zekerheid en direct bevestigd door validator Luc Knijnsberg. Op dat moment herinner ik mij een bericht op naturetoday.com dat eenvoudig terug te vinden was als `msg=27526` van 7 april 2021. Dat vermeldt het voorkomen in de duinen van een morielje die niet eerder in Nederland als zodanig was herkend. Voor het gemak werd aan *Morchella dunensis* de voorlopige naam duinmorielje toegekend. Deze lijkt sterk op de hersenkronkelmorielje met dezelfde grillig gevormde holtes. Het biotoop valt op door de afwezigheid van begeleidende bomen. De soort werd pas in 2012 door de wetenschap geaccepteerd. Het lijkt erop dat deze soort, anders dan de andere genoemde morielje-soorten, een relatie kan aangaan met alleen maar grassen en kruiden. Het naturetoday.com-bericht `msg=26124` van 29 april 2020 stelde eerder dat uit DNA-onderzoek is gebleken dat de gewone morielje in ons land minder algemeen is dan tot voor kort werd aangenomen. Die opmerking herinnert mij aan een vondst van vijf **Gewone morieljes** in de Pettemerduinen op 20 april 2000, een aantal dat enkele dagen later op negen stuks kon worden bijgesteld (Gronert, 2000). De vraag is nu of op grond van voornoemde nieuwe inzichten deze en de op 22 april 2012 en 25 april 2017 in de Pettemerduinen gemelde Gewone morieljes soms toch ook duinmorieljes waren. Op 13 april probeer ik 'mijn' duinmorielje terug te vinden en stuit moeiteloos op vijf exemplaren.

Op 18 april vindt Paul Böhre aan de westkant van het fietspad over de Hondsbosscheduinen de soort ook. Over het voorkomen op een boomloze locatie gesproken. . . Getipt gaan Joop de Wit en ik daar op 22 april, toevallig gelijktijdig, ook op zoek en treffen liefst 50 exemplaren aan.

Voor mij is april niet langer de grasmaand, de eiermaand of de maand van de filosofie, maar de maand van de morieljes. Dus houd ik aan dit verhaal een nieuwe wens over: een morielje vinden in een andere maand dan april.

ruudcosters27@gmail.com

Gewone morielje

Kegelmorielje 1 april 2019 Alkmaar-Centrum

Duinmorielje 13 april 2024 Pettemerduinen

Bronnen

- Gronert, Rineke. 2000. Leuke vondsten in de Pettemerduinen. De Windbreker 128.
- Koopmanschap, G. 2021. Online lezing over morieljes uit de *esculenta* groep. Nederlandse Mycologische Vereniging: link naar de website van NMV voor deze online lezing: https://drive.google.com/file/d/1VGZWuan87sslOrYMD-dGtymssJV6HCX_1/view

LEZEX

leden van beide
verenigingen zijn van
harte welkom!

LEZEX: De lezingen vinden plaats in het Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10 in Alkmaar, 072-5402499.

Woensdag 25 september, aanvang om 19.30uur:

“Wespen in Nederland”.

In het kader van het “Jaar van de wesp” wordt door het duo Wim Klein en Theo Peters een lezing gegeven over deze bijzondere insecten.

We maken vanavond kennis met een grote verscheidenheid aan soorten wespen en hun levenswijzen. Waaraan kunnen we de soorten herkennen en wat weten we over de evolutie van de wespen. De sprekers willen met deze lezing ons een beter idee geven van de boeiende wereld van deze groep van insecten.

OPROEP

Wie wil de lezingen organiseren?

Gedurende het winterhalfjaar worden in Alkmaar en Den Helder lezingen georganiseerd. Tineke Broersen heeft een aantal jaar de lezingen in de Helderse Vallei gecoördineerd. Daar gaat ze nu mee stoppen. Wie wil dit overnemen? Of welk duo wil de organisatie van de lezingen en het gastheer/vrouwschap op zich nemen? Info bij Tineke info@regioalkmaar.knnv.nl

Evert Maarschall houdt zich al jarenlang bezig met de coördinatie van de lezingen in Alkmaar en wil dit ook graag overdragen. Info bij Evert epmaarschall@gmail.com

KNNV Werkgroepen	coördinatoren
Planten	Pieter Korstanje 072-5622278 f2hheipie@hetnet.nl
Mossen	Pieter Korstanje 072-5622278 f2hheipie@hetnet.nl
IJsvogel	Rutger Polder 06 23181433 1815jk232@hetnet.nl
Dinsdag	Jannie Nijman 06 12586146 j.nijman66@upcmail.nl
Woensdag	Marianne Knip 06-14597021 mknip@jxm.nl
Strand	Wilbert Kerkhof 06-16642993 kerkhof01@hetnet.nl
Paddenstoelen	Martijn Oud 06-29299052 mnaj.oud@ziggo.nl

KNNV VERWELKOMT	
• Martin Weerstand	• Henk Stuurman
• Johan van Setten	• Joke
• P. v. d. Ploeg	• Stuurman-Huitema
• Marion Jager	• F. J. Cirk
• Francisca Laan	• Mevr. Cirk
• Aafke Yntema	
• Henk Heessen	

Van harte welkom bij IVNNKL	
• Lucy van Twisk	• Mique Huijbregts
• Belinda van der Pool	• Sandy Pauw
• Annemiek Kroone	• Sia Rietveld
• Marjolein Vermeij	
• Mariline Limbertie	
• Karin Primavera	
• Wim Edel	
• Hansje-Eva Teulings	

IVN Werkgroepen	contactpersonen
Redactie Blad	Ger Augustus 06-40940692
Heemtuin Parnassia	Irene Voorberg 06-13399934
Website / ICT	Pieter de Groot webmaster@ivnnkl.nl Henk Volbeda ict@ivnnkl.nl
Strandwerkgroep	Johan Eilering 06-57880486
Natuurwerkgroep Dijk en Waard	Martin Kool dijkenwaard@ivnnkl.nl
Mussenwerk	Thea Scheepe 06-36201344
Natuurkoffer voor ouders	Thea Scheepe 06-36201344
Wandelingen Westert en de Bleek	Cocky van Engen 072-5334948
Wandelingen Heiloo	Melvin Gischler 06-1726 8056
Wandelingen Wimmenum	Ruud de Raadt 06-22236823
Wandelingen Rekerhout	Paul Bannink 06-14171864
Scholenwerkgroep	Floor van Splunder 072-5899713
Vleermuizenwerkgroep	Lineke Barendregt 072-5111660
Natuur/cultuurwandeling Bergen aan Zee	Hans Stapel 06-83581423 bergenaanzee@ivnnkl.nl
Werkgroep IVN APP routes	Piet Singer 06-51271382
Educatiewerkgroep	Joop Bons 06-51850188
Natuurgidsenopleiding	Marja Apeldoorn 06-30820225
Kruidentuin Rekerhout	Klaas Jan Koedijk 06-20245053
Bibliotheek Parnassia	Joke Pruis, bibliotheek@ivnnkl.nl
Excursies 'Op maat'	boekingscentrum@ivnnkl.nl

MAANDELIJKSE IVN-WANDEL-EXCURSIES EN OVERIGE ACTIVITEITEN

- Zie ook: <https://www.ivn.nl/afdeling/noord-kennemerland/maandelijkse-wandelingen#wandelingenmenu>
- <https://alkmaar-denhelder.knnv.nl/>

Colofon

ISSN 2210-416X

Redactie

Ger Augustus

Wim de Groot

Keat Kho: vormgeving en productie

Printwerk: DrukwerkMax

Alkmaar-Den Helder

De KNNV afd. Alkmaar – Den Helder is een vereniging met meer dan 300 leden die zich met enthousiasme bezig houden met de natuur in al haar verschijningsvormen.

Ze richt zich al 100 jaar op natuuronderzoek, natuurbeleving en natuurbescherming.

De moederorganisatie KNNV is een landelijke vereniging met meer dan 50 afdelingen.

Bestuur KNNV:

Johan Bos (voorzitter), 06-54637766; voorzitter@regioalkmaar.knnv.nl

Jeanette den Herder (secretaris), tel. 06-13126318; secretaris@regioalkmaar.knnv.nl

Mathijs Altena (penningmeester), penningmeester@regioalkmaar.knnv.nl

Pieter Korstanje (veldbiologisch secretaris), 072-5622278; vbs@regioalkmaar.knnv.nl

Evert Maarschall (algemeen lid van het bestuur), 06-55321209,

epmaarschall@gmail.com

Ledenadministratie: Mathijs Altena, Fabrieksstraat 28, 1749AW, Warmenhuizen;

ledenadministratie@regioalkmaar.knnv.nl

Beëindiging van het lidmaatschap voor het komende jaar dient te geschieden vóór 1 november van het lopende jaar.

Website KNNV: <https://alkmaar-denhelder.knnv.nl>

Contributie 2024: € 38,00 (leden); € 15,00 (huisgenoten); € 21,00 (jeugdleden)

Bankrekening: NL55 INGB 0000 5194 35 t.n.v. KNNV afd. Alkmaar

Oprichtingsdatum: 19 april 1918; KvK: 37125280

Noord-Kennemerland

IVN Natuureducatie is een landelijke vereniging met 170 lokale afdelingen, ruim 25.000 vrijwilligers en een centrale professionele organisatie die de lokale afdelingen ondersteunt bij hun activiteiten. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is.

IVN Noord-Kennemerland is een afdeling met meer dan 300 leden en zo'n 110 natuurgidsen. De afdeling organiseert natuurlessen voor scholen en voor ouderen (natuurkoffer), excursies (aan het strand, in de duinen, het achterland en stadsparken), wandelingen, exposities, thematische groencursussen en een natuurgidsenopleiding. Door deze laagdrempelige activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur en kunnen zij die natuur beleven.

Bestuur IVNNKL:

Henk Groenewegen (voorzitter) 06-23575780, voorzitter@ivnnkl.nl

Walter Swagemakers (secretaris ad interim) **vacature**

06-23412447, secretaris@ivnnkl.nl

Heleen Dekhuijzen (penningmeester): penningmeester@ivnnkl.nl

vacature algemeen bestuurslid

Arjen Geerling (algemeen lid), 072-5152823, aageerling@planet.nl

Website IVN Noord-Kennemerland: www.ivn.nl/nkl

Contributie: leden €25,- huisgenoten €12,50 donateurs €17,-

Rekening ING: NL29INGB 0001 6674 13 (IBAN)

t.n.v. IVN afdeling Noord-Kennemerland

Oprichtingsdatum: 17 mei 1968; KvK: 40635172

Blad verschijnt 4 maal per jaar en is een uitgave van
KNNV afdeling Alkmaar – Den Helder
en IVN Noord-Kennemerland
Tweintigste jaargang, nummer 77
Indien onbestelbaar, gaarne retour aan:
Fabrieksstraat 28
1749 AW Warmenhuizen